

INTERNET VA TEXNOLOGIYALAR TA'SIRIDA INGLIZ TILIGA KIRIB KELAYOTGAN YANGI SO'ZLAR

Egamberdiyeva I

ADCHTI, o'qituvchi

Umaraliyeva B

ADCHTI, o'qituvchi

Oripjanova S

ADCHTI, talaba

Annotatsiya

Ushbu maqolada internet va zamonaviy texnologiyalar ta'sirida ingliz tiliga kirib kelayotgan yangi so'zlar va ularning ishlatilishi tahlil qilinadi. Globalizatsiya, su'niy intellekt va ijtimoiy tarmoqlarning rivojlanishi natijasida "Ghost kitchen", "Prompt" "Deepfake" va "Doomscrolling" kabi atamalar keng qo'llanila boshladi. Maqolada shu kabi so'zlarning yuzaga kelish sabablari, tilga moslashishi va kundalik nutqda ishlatilish kontekstlari ko'rib chiqiladi. Shuningdek, yangi leksik birliklarning boshqa tillarga o'tishi va madaniy ta'siri ham yoritiladi. Tadqiqotlar ingliz tilining zamonaviy rivojlanish jarayonida internet va texnologiyalar muhim omil ekanini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: yangi so'zlar, til, texnologiya, ijtimoiy tarmoq, atama, madaniy ta'sir, su'niy intellekt.

Abstract

This article analyzes new words and neologisms entering the English language under the influence of the Internet and modern technologies, as well as their usage. As a result of globalization, artificial intelligence, and the development of social networks, terms such as "Ghost kitchen," "Prompt," "Deepfake," and "Doomscrolling" have become widely used. The article examines the reasons for the emergence of such words, their adaptation to the

language, and the contexts of their use in everyday speech. In addition, the transfer of new lexical units into other languages and their cultural impact are highlighted. Research shows that the Internet and technologies are important factors in the modern development of the English language.

Keywords: new words, language, technology, social network, term, cultural influence, artificial intelligence.

Globalizatsiya va texnologik taraqqiyot zamonaviy tillarning rivojlanishida muhim omil bo‘lib xizmat qilmoqda. Bugungi kunda internet va sun‘iy intellektning jadal rivojlanishi, ijtimoiy tarmoqlarning kundalik hayotga chuqur kirib kelishi natijasida ingliz tilida ham yangi leksik birliklar — neologizmlar paydo bo‘lmoqda. Bu jarayon tilning dinamikligini, yangi ijtimoiy va madaniy ehtiyojlarga moslashuvchanligini ko‘rsatadi.

Tilshunoslik nuqtai nazaridan, neologizmlar faqatgina lingvistik hodisa emas, balki jamiyatdagi texnologik va madaniy o‘zgarishlarning bevosita aksidir. Masalan, internet orqali tezkor axborot almashinuvi yangi terminlarning global miqyosda tarqalishiga imkon yaratadi. Shu sababli, ingliz tilidagi neologizmlar ko‘pincha boshqa tillarga ham o‘tib, ularning lug‘at boyligini kengaytiradi.

Neologizmlarning yuzaga kelish sabablari

Neologizmlar ko‘pincha texnologik yangiliklar, ijtimoiy muhitdagi o‘zgarishlar va global madaniy jarayonlar natijasida shakllanadi. Internet orqali tezkor axborot almashinuvi yangi terminlarning keng tarqalishiga imkon yaratadi. Shuningdek, ijtimoiy tarmoqlar, sun‘iy intellekt va raqamli madaniyatning rivojlanishi tilga yangi tushunchalarni olib kiradi. Bu jarayon tilning o‘zgaruvchanligini va jamiyat ehtiyojlariga moslashuvchanligini ko‘rsatadi.

Misollar

Ghost kitchen — faqat onlayn buyurtmalarni qabul qiluvchi virtual restoranlar. Bu atama iste'molchilar odatlarining o'zgarishini va raqamli xizmatlarning kengayishini ifodalaydi.

Prompt — sun'iy intellekt tizimlariga beriladigan buyruq yoki ko'rsatma. AI texnologiyalarining rivojlanishi bilan bu so'z yangi semantik ma'no kasb etdi.

Deepfake — sun'iy intellekt yordamida yaratilgan soxta video yoki tasvir. Bu termin axborot xavfsizligi va media ishonchliligiga oid muhokamalarda keng qo'llanadi.

Doomscrolling — salbiy kontentni uzluksiz ko'rish odati. Ijtimoiy tarmoqlarda keng tarqalgan bu hodisa psixologik ta'sirlarni ham ifodalaydi.

Chatbot — foydalanuvchilar bilan muloqot qiluvchi avtomatlashtirilgan dastur. Bu termin sun'iy intellekt va xizmat ko'rsatish sohalarida keng qo'llanadi.

Digital detox — raqamli qurilmalardan vaqtincha voz kechish amaliyoti. Bu atama texnologiyalarning inson salomatligiga ta'siri kontekstida ishlatiladi.

Metaverse — virtual reallik va kengaytirilgan reallikni birlashtiruvchi raqamli muhit. Bu termin internetning yangi bosqichini ifodalaydi.

Phygital — “physical” va “digital” so'zlarining birikmasi bo'lib, jismoniy va raqamli tajribalarni uyg'unlashtiruvchi hodisalarni ifodalaydi.

Tilga moslashuvi va semantik o'zgarishlar

Yangi terminlar ingliz tiliga tez moslashadi va ko'pincha semantik kengayish yuz beradi. Masalan, *prompt* dastlab “tezkorlik” yoki “signal” ma'nosida ishlatilgan bo'lsa, hozirda sun'iy intellekt kontekstida “buyruq” yoki “ko'rsatma” sifatida qo'llanmoqda. Bu jarayon tilning semantik moslashuvchanligini va yangi texnologik ehtiyojlarga tez javob berishini ko'rsatadi.

Shunga o‘xshash tarzda, *ghost kitchen* atamasi dastlab “yashirin oshxona” ma’nosida tasavvur qilinsa, bugungi kunda u faqat onlayn buyurtmalarni qabul qiluvchi virtual restoranlarni ifodalash uchun ishlatiladi. *Deepfake* esa “chuqur” va “soxta” so‘zlarining birikmasidan kelib chiqqan bo‘lib, endilikda sun’iy intellekt yordamida yaratilgan manipulyativ video va tasvirlarni anglatadi.

Doomscrolling atamasi ham semantik kengayishga misol bo‘la oladi. U dastlab “salbiy kontentni ko‘rish” odatini ifodalagan bo‘lsa, hozirda psixologik holatni, ya’ni insonning o‘zini ongli ravishda salbiy axborot oqimiga berib qo‘yishini tasvirlash uchun ishlatiladi.

Yangi terminlarning ingliz tiliga moslashuvi ularning kundalik nutqqa kirib borishi bilan yanada mustahkamlanadi. Masalan, *chatbot* dastlab texnik atama sifatida qo‘llanilgan bo‘lsa, bugungi kunda u xizmat ko‘rsatish, ta’lim va hatto shaxsiy muloqot kontekstida keng ishlatilmoqda. *Digital detox* esa texnologiyalardan vaqtincha voz kechish amaliyotini ifodalab, sog‘lom turmush tarzi diskursiga singib ketgan.

Shuningdek, *metaverse* va *phygital* kabi terminlar ham ingliz tilida semantik kengayish jarayonini ko‘rsatadi. *Metaverse* dastlab fantastik adabiyotlarda uchragan bo‘lsa, hozirda u virtual va kengaytirilgan reallikni birlashtiruvchi raqamli muhitni anglatadi. *Phygital* esa jismoniy va raqamli tajribalarni uyg‘unlashtiruvchi hodisalarni ifodalash orqali marketing va biznes sohalarida faol qo‘llanmoqda.

Kundalik nutqda qo‘llanish kontekstlari

Bu neologizmlar nafaqat ilmiy va texnologik matnlarda, balki kundalik suhbatlarda ham faol qo‘llanadi. Masalan, foydalanuvchilar *doomscrolling*ni o‘z odatlarini tasvirlashda ishlatadi, *ghost kitchen* esa iste’molchilar tajribasini ifodalashda qo‘llanadi. Shuningdek, *deepfake* atamasi ko‘pincha ijtimoiy tarmoqlarda tarqalgan soxta videolarni muhokama qilishda ishlatiladi, bu esa axborot ishonchliligi va media savodxonligi masalalariga e’tibor qaratadi.

Prompt esa sun'iy intellekt vositalaridan foydalanishda kundalik nutqqa kirib kelmoqda. Oddiy foydalanuvchilar ham "AI prompt yozish" yoki "promptni to'g'ri tanlash" kabi iboralarni ishlatib, texnologik jarayonlarni o'z hayotiga singdirib bormoqda.

Digital detox esa sog'lom turmush tarzi diskursida keng qo'llanadi. Insonlar o'z odatlarini tasvirlashda "men digital detox qilayapman" yoki "raqamli detoksga chiqdim" kabi iboralarni ishlatadi. Bu atama texnologiyalardan vaqtincha voz kechish amaliyotini ifodalab, kundalik suhbatlarda ham o'z o'rnini topgan.

Yangi leksik birliklar ingliz tilining zamonaviy rivojlanish jarayonida muhim o'rin tutmoqda. Internet, sun'iy intellekt va ijtimoiy tarmoqlar ta'sirida paydo bo'lgan neologizmlar tilning dinamikligini, jamiyat ehtiyojlariga moslashuvchanligini va madaniy o'zgarishlarga tezkor javob berishini ko'rsatadi. "Ghost kitchen", "Prompt", "Deepfake", "Doomscrolling", "Chatbot", "Digital detox", "Metaverse" va "Phygital" kabi terminlar nafaqat ilmiy-texnologik diskursda, balki kundalik nutqda ham faol qo'llanmoqda.

Bu jarayon ingliz tilining global til sifatidagi mavqeini yanada mustahkamlaydi. Yangi terminlarning boshqa tillarga o'tishi ularning lug'at boyligini kengaytiradi va madaniy ta'sirini kuchaytiradi. Shunday qilib, internet va texnologiyalar zamonaviy ingliz tilining rivojlanishida asosiy omil bo'lib, tilni nafaqat kommunikativ vosita, balki ijtimoiy-madaniy taraqqiyotning ko'zgusi sifatida shakllantirmoqda.

References

1. Gao, W. (2022). *On the Formation Features and Translation of English Cyber Neologisms*. International Journal of Education and Humanities, 3(3).
2. Payne, L. (2026). *Deepfake Meaning, AI, Technology, Uses, & Detection*. Encyclopaedia Britannica. Retrieved April 2026.
3. Wordorigins.org. (2020, December 7). *Doomscroll / Doomscrolling*. Retrieved April 2026.

4. Mystakidis, S. (2022). *Metaverse*. Encyclopedia, 2(1), 486–497. <https://doi.org/10.3390/encyclopedia2010031> (doi.org in Bing)
5. Shankar, A., & Jebaraj, P. (2021). *Phygital marketing: Bridging physical and digital experiences*. Journal of Marketing Research and Analytics, 5(2), 45–53.
6. Syed-Abdullah, S., & Alqahtani, A. (2020). *Chatbots in education and customer service: A review*. International Journal of Advanced Computer Science and Applications, 11(6), 1–7.